

niam semper ex castitate et pudicitia pax procedit, quare *Christus qui est pax nostra*, castæ et pudicissimæ Virginis filius inter homines venit, *ut pacificaret ea quæ in cælis sunt, et quæ in terris*. Certe Joannes Baptista et præcursor ejusdem Filii Dei, dum copulas Herodis prohiberet illicitas, capite truncatus propter justitiam perdidit vitam, sed lucratus est gloriam. Et non solum ipse, sed et omnes sancti, qui nos hactenus præcesserunt, divinæ legis adversariis usque ad effusionem sanguinis restiterunt. Ergo si propter hoc contra vos adversitas improborum hominum, Christianorum scilicet vel paganorum, insurrexerit, ne timeatis illos, neque paveatis. *Dominum autem Christum, ipsum sanctificate*. Ipse terror vester, et ipse pavor vester, et erit vobis in sanctificationem, in laqueum autem offensionis, et in petram scandali omnibus, qui propter hoc insurrexerint adversum vos. Eritque cum illis brachium carnem, vobiscum vero Dominus Deus noster, *qui est adjutor in opportunitatibus, in tribulatione*. Verum si aliquatenus vos ab illis permiserit flagellari, habete in memoria repositam æternam spem, quam sine dubio vobis concedet, sempiternæ hæreditatis, *quam oculus non vidit, nec auris audivit nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus se*. Non enim semper boni tribulantur, nec semper mali justos opprimunt, quia *gloria eorum stercus, et vermis est, et ducunt in bonis dies suos, et in puncto ad infera descendunt*.

6. Notum autem habemus quia in vestris olim regionibus leges rectissimæ promulgatæ et sancti canones a beatissimis Patribus sunt instituti. Eratque tunc temporis terra vestra specimen totius orbis in religione divina et dominatione terrena. Nunc autem regionem vestram coram vobis alicui devorant

et desolantur, sicut in vastitate hostili. Quoniam tribus inter cætera vitia pessimis nequitias cognoscitur subjacere, incestis videlicet conjugis, et ebrietati atque auguriis. Et de primo quidem pro posse jam diximus; de ebrietate vero per Isaiam loquitur Dominus: *Væ qui potentes estis ab bibendum vinum, et viri fortes ad miscendam ebrietatem*. Hinc et Paulus apostolus dicit quia *ebrii regnum Dei non possidebunt*. De auguriis autem præcepit Deus in lege: *Non auguriabimini, nec observabitis somnia*. Hinc et Paulus apostolus ait: *Dies observatis, et menses, et tempora et annos; timeo ne forte sine causa laboraverim in vobis*. Interim nos finem damus epistolæ. Rogamus vos ut dominum, et obsecramus ut patrem, et admonemus ut filium, quod nostris dictis, imo divinis assertionibus credere non dedignemini, nec malorum hominum permittatis prevalere consensum contra leges divinas et statuta sanctorum, in ordine scilicet Ecclesiarum et correctione monasteriorum, defensione quoque pupilorum et viduarum, et justissima dispositione vobis plebium commissarum. Nos autem, quandiu sumus in hoc corpore, semper erimus orantes pro vobis, quemadmodum pro animabus nostris, ut Deus omnipotens ab insidiis inimicorum vestrorum vos clementer eripiat, et in sanctis operibus usque ad finem vitæ perseverare concedat. Si quid vero vestri nobis placeat mandare servitii, jubete pro velle, quoniam parati sumus obedire pro posse. Quod autem hic non potuit scribi, in ore domni positum est Pontii.... Datum per manus Arnalli hujus operis ministri, v Iduum Maiarum, anno Incarnationis Christi millesimo vigesimo tertio, indictione vi.

IV

VICENSIS ECCLESIE CONSECRATIO

(Anno 1038.)

Anno incarnationis Dominicæ 1038, æra MLXXXVI, indictione v [vi] venit domnus Guifredus S. primæ sedis Narbon. archiepiscopus, vir excellentis ingenii, et Sapientiæ singularis, ad sedem B. Petri apostoli principis Ecclesiæ Ausonensis, atque cum eo episcoporum suæ dioceseos venerabile collegium, cum caterva præmaxima diversi ordinis clericorum, occurrente simul variæ dignitatis ac utriusque sexus grandi multitudine populorum, ad consecrandam ejusdem sedis basilicam in honore beatorum apostolorum Petri et Pauli constructam. Agebantur autem hæc sub potentatu et præsentia domnæ Ermesindis comitissæ divinæ legis operatricis magni-

sicæ, sui que nepotis domni Raimundi comitis et marchionis, pueri egregiæ indolis. Horum vero numerosa catervatim profluens congeries advocatorum, et conventus reverendorum, quem supra retulimus, præsulum, facta sunt instinctu et industria mentisque devotione paratissima domni Olivæ præfate sedi venerandi pontificis, qui eandem ecclesiam strenuiter a solo cœptam, multisque sumptibus et labore perfectam, diversis sanctorum pignoribus undecunque contractis, ad sanctitatis cumulum perornavit, atque cum præcellentissimo episcoporum agmine, sacro plebis ordine, divina se juvante gratia, dedicavit.

s, de quo supra retulimus, dominus Guisæ Narbon. archipræsuleximus, et muldibus efferendus pontificum sibi assistens, jucundæ celebritatis laudibus perpulis divinique consummato fine mysterii, lationis dotem eidem ecclesiæ contuleris perpetua lege valituram pontificali cendgaverunt. In nomine summi et incomlei et Salvatoris nostri Jesu Christi, ego rimæ sedis Narbonensis archiepiscopus itifex Ausonensis, et Berengarius Elenenslabertus Barchinonensis, et Eriballus, et Guifredus Carcassonensis, uno animo sententia simul omnes hanc dotem cors sanctæ matri ecclesiæ Ausonensi in horum apostolorum Petri et Pauli fundatæ concedimus, et confirmamus, et ut irjuris perpetuitate inconvulsa permaneat iominis obtestatione, et nostri ordinis aicimus. In primis eandem ecclesiam statu omnino liberam, nec cujuscunque seret executione obnoxiam. Omnes eccleiversa prædia quantacunque vel ubicunlibet fidelium dono sibi justo concessa, a perpetuum juste concedenda libere tenere possideat, ea videlicet, quæ hactenus tunc habet, vel quidquid in omnibus morporibus habuerit, tertiam partem de redlesiarum, vel silvarum, aut de pratis, aut a rafigis, vel quos hujus patriæ vulgus slute vocat, quemadmodum hucusque habere debuit, vel etiam pascuarios undebet, vel habere debet, ut in perpetuum nlibet impedimento possideat, confirmaemper habeat statuimus monetam pu-regionis, et toloneum de marcatis ipsius orisæ, ut semper obtineat, omni modo

nus quoque justa statuta sanctorum cauctoritatem antiquorum Patrum, ut nullibet pontificum intra fines ipsius episclesiam consecrare, vel pœnitentes ejusipi suscipere, nec ejus clericos ordinare nisi forte præsul prænominatæ sedis ipontanæ præbeat. Nemo prædia ipsius icunquē debita illi noverit, celare audeat, si cognoverit, ad profectum illius confifestare non pigeat. Nullus princeps, nulla stestas magna vel parva, nec aliquis cudignitatis, aut sexus, aut ordinis homomius episcopatus abbreviare præsumat, num præfatæ sedis quolibet modo transienare contendat.

s vero totius episcopatus S. Ausonensis acipit a finibus Bergitani, et conscendit iontem, qui dicitur Eramala, et usque in roca, et venit usque ad pratium campiditque per ipsam Serram, sicut aquæ er ipsam rupem de Latione, descenditque

A usque in fluvium Teser, et pervenit usque ad plantios, qui terminus est inter Gerunden et terminos Ausoris, usque in rivum Ausoris; conscendit quoque per ipsam Serram usque in Gerundellam; deinde per ipsam viam, quæ venit ad Bellam pollam, et progreditur usque ad terminos, qui sunt inter Joannet et ipsam Elzetam, et venit in finibus Arbutiæ, et inde descendit usque ad cacumen montis, qui dicitur Sera, et usque ad Calm, quæ dicitur Eramala, et pervenit usque in collem montis Nigri: deinde ad rivum Congusti venit usque ad castellum Bertillis, et usque super rupem S. Genesii, et inde ad montem S. Saturnini, et ad montem Calvum, atque inde protenditur usque ad montem Serratum. Progreditur autem per medios terminos, qui sunt inter marchiam Barchinonensem et Ausonensem, sicut dividuntur ipsæ marchiæ, et vadit usque castrum, quod dicitur Cheralt, et pergit per mediam divisionem ipsarum marchiarum, usque in fluvium Sigorim, similiter ab eo latere, quod superius scriptum est in finibus Bergitani, vadit ipse terminus inter marchiam Ausonensem et marchiam Rarchitanensem, sicut dividuntur ipsæ marchiæ, et pergit usque in fluvium Sigorim.

De ipsa quoque terra, vel universis ecclesiis, aut parochiis, vel qualibuscunque prædiis, quæ ad canonicam ejusdem sedis B. Petri apostoli pertinent, videlicet, quod hodie juste possidet, vel ab hinc per universa tempora juste possederit, vel acquisierit, per auctoritatem B. Petri apostoli principis, et per ordinem nostrum excommunicamus et interdiciamus, excepto quantum frater et coepiscopus noster dominus Oliva solverit, ut nullus homo cujuslibet potestatis, aut sexus aut ordinis, aliquid inde audeat tollere, aut alienare, vel ad damnum prædictæ canonicæ quolibet modo transferre, vel commutare. Hoc ipsum vero, quod juris ipsius canonici fore dignoscitur, eo tenore obligamus, ut quemadmodum supradictum est, quidquid exinde præfatus pontifex Oliva solverit, solutum peruvaneat, quidquid solvere noluerit, excommunicatum pontificali consura persistat.

Igitur hanc universam nostræ constitutionis dotem superius promulgatam perenni lege valituram censemus; omnemque hominem illam observantem, et ut stabilis permaneat adjuvantem pro posse benedicimus, et ut diuturnitatem vitæ præsentis et perpetuitatem semper manentis obtineat, præoptamus. Statuimus autem sub divini iudicii obtestatione et anathematis interdictione, ut si quislibet homo cujuscunque potestatis aut ordinis hanc dirumpere vel violare nisus fuerit, aut diruperit, aut violaverit, hic de parte Dei omnipotentis, et B. Petri apostoli omniumque sanctorum, et nostra excommunicatus permaneat, et conventu S. Ecclesiæ, et omnium Christianorum alienus existat, tartareis vinculis innodatus inferorum pœnas æternaliter sentiat; quod si ab incepto desistat, et digna pœnitudine simul et emendatione satisfaciatur, ab hac ex-

communicatione solvatur. et hæc nostra constitutio irrefragabilis et inconvulsa perpetualiter habeatur.

Actum est hoc in sede beatorum apostolorum Petri et Pauli secundo Kalendarum Septembrium, an. 8 regni regis Henrici, scriptum manu Ermemiri ejusdem sedis canonici et presbyteri, ad vicem Arnaldi, Olivæ pontificis notarii. Raimbaldus Arelatensis archiepiscopus; Pontius Agnensis archiepiscopus; Guifredus S. Narbonensis Ecclesiæ archiepiscopus, qui hanc ecclesiam nostræ metropolis dedicavi; Oliva episcopus; Guislibertus gratia Dei Barohinonensis episcopus; Eriballus episcopus;

Arnallus archipresbyter; Willhelmus archidiaconus; Godebalo de Bisaura; Folco vicecomite; Raimundus comes et marchio; Adalbertus Levita, qui et præpositus; Ermesindis gratia Dei comitissa; Wifredus gratia Dei Carcassonensis præsul; Petrus episcopus; Arnallus episcopus; Berengarius nutu Dei S. Elenensis Ecclesiæ præsul hæc suprascripta confirmo: Bernardus gratia Dei episcopus Coseranensis; Bernardus T.; Gerallus vicecomes; Ermerimus, quamvis indignus, sacerdos, qui in supradicto anno vel die scripsi hæc, quæ superius dicta sunt sub jussu præfatorum pontificum et procerum, et comite Raimundo et sub T.

V

CONCILII NARBONENSIS SYNODICA

Adversus rerum sacrarum invasores, sub OLIVA Ausonensi præsule.

WIFREDUS S. primæ sedis Narbonensis archiepiscopus... convenit apud Narbonam synodus, dilectissimis in Christo filiis Bermundo vicecomiti Ausonensi, Gerallo Caprariensi, Bernardo Gurbensi, Wisado Ellemari, Bermundo Foratellensi, Witardo Mauricensi, Mironi Salliforensi, Ugoni Cervulensi, Elorico Aurisensi, Seniofredo Lausianensi, Wifredo Balciazensi, Bernardo Renvirensi, Witelmo Montaniolensi, Bernardo Tovensi salutem charissimam et benedictionem perpetuam.

Cum in Dei omnipotentis nomine congregati de necessariis rerum causis cunque. . . re. . . remur, surrexit in medio nostrum dilectissimus frater et coepiscopus noster Oliva, narrans qualiter beati apostolorum principis prædia fidelium sibi dono concessa, vobis [illicite] usurpetis, et in vestros, quod Dei est, usus expendere non formidetis. Quocirca, dilectissimi, nimium intramur quid sit, quod Deo suo tollatis, vel quare, quod parum sui est, non illi relinquitis, ut vestri multum possideatis. An qui vobis est pontifex ordinatus, quæ Dei sunt pro debito, sic dispensat, ut in pravæ voluntatis facinoribus illa distrahat? Quomodo autem vos Ecclesiæ piæ matris filios æstimatis, vel debitum ut matri et convenientem honorem impenditis, si exterorum more in partes trahitis quod ab illa violentè aufertis! Videte autem quantum quod agitis ab omni rectitudinis distet tramite, et vos immergat in laqueos injustitiæ, dum, quod sanctissimorum Patrum severissima constat excommunicatione firmissimum, sic deducatis ad nihilum, ut vos talis damnatio, nisi Deus avertat, possideat in æternum. Admonemus igitur vos per Patris, et Filii, et Spiritus sancti sempiternam unamque deitatem, et per beati apostoli Petri, cujus vicem immerito tenemus,

auctoritatem, et vos dirigendi facultatem, et per omnium nostrum nobis ligandi et solvendi a Deo traditam potestatem, ut reminiscetes mali quod facitis, dum Dei justum juste, injuste tenetis, usque ad superventuram S. Joannis Baptistæ primam festivitatem reddatis Deo Ecclesiæque matri quod perdidit, ut Deus vobis vestra custodiat, quæ concessit. Si autem, quod absit, nostram admonitionem parvipenderitis, et increpationem neglexeritis, nos sanctorum Patrum vestigia sequentes, ut illi talia interdixerunt, interdiciamus, et per Patrem et Filium et Spiritum sanctum, nisi nostris dictis credideritis, vos et qui talia vobiscum egerint excommunicamus, et a liminibus sanctæ Ecclesiæ vos extraneos judicamus, et omnes presbyteros vel cujuscunque ordinis clericos, qui vel vobis, vel in ecclesia, in qua vos fueritis, ecclesiasticum officium facere præsumpserint, similiter excommunicamus. Quod autem frater et coepiscopus noster Oliva exinde solverit, hoc nos solvimus, et quod ligaverit, hoc ligamus. Domnam vero Ermesindam comitissam, et filium ejus Berengarium ab omni ista excommunicatione excipimus, simulque illam per Deum et rogamus et commonemus, ut sancto Petro suoque pontifici honorem debitum impendat, nec illum patiatnr, in quantum potest, dispendium sustinere justitiæ. Sicut autem eum viderit divinum opus exercere velle pro posse, sic curet illi nocentes potestative corrigere, et omnimodis adjuvare, sciens sibi provenire ad lucrum, si non eum passa fuerit sui sustinere solatii detrimentum. Guifredus sanctæ primæ Narbonensis Ecclesiæ episcopus. Adalbertus episcopus. Stephanus episcopus Agatensis. Stephanus episcopus.